

Uşak Müzesini donatan defineci Ahmet

Ahmet Arslan, Uşak ve yöresindeki eserleri değme arkeologtan daha iyi biliyor. Latince öğrenen Ahmet, dedektörü ile çıkardığı eserleri müzeye satıyor.

MUSTAFA BALBAY

UŞAK — Uşak ve çevresinde tarihi eser arayan yüzlerce kişiden biri Ahmet Arslan. Geçimini bu yoldan sağlıyor. İşini çok iyi yapabilmek için Latince öğrenmiş. Övünerek, “Bu bölgeyi arkeologlardan, müze müdüründen daha iyi bilirim” diyor.

Müzeye getirdiği Roma dönemine ait bir heykelin önünde konuşuyoruz Ahmet Arslan’la. 57 yaşında, ama genç ve dinç görünüyor. Tarihi eser işine başladıktan sonra köyden kente göçmüş ve Uşak’a yerleşmiş. “Maddi durumum fena sayılmaz, pek ekonomik sıkıntım yok” diyor ve bu işe nasıl başladığını şöyle anlatıyor:

“1970’li yılların başıydı. Arkadaşlardan biri, elinde resimli bir kitapla geldi. Arkeoloji kitabıymış.

İçindeki resimlere baktım, bana hiç de yabancı değil. Benzerlerini tarlada çift sürerken görürdük, sonra sorup soruşturduk, bunlar iyi para edermiş. O gün işyerinden ayrıldım ve bu işe başladım. Hem ben arıyorum hem de köyümüzden, çevreden, tarihi eser bulanlardan satın alıp müzeye getiriyorum.”

Ahmet Arslan’ın müzeye getirdiği eserlere 3 kişilik bir komisyon değer biçiyor ve bu değer üzerinden ödeme yapılıyor. Arslan, komisyonun hangi esere ne kadar para vereceğini de önceden kestirdiğini söylüyor. “Bu iş riskli değil mi, her an ‘tarihi eser kaçakçılığı suçundan başınız derde girebilir’ sorumuza yanıtı ilginç:

“Daha önce belirlenen ve müze müdürlüklerinin kontrolü altında olan yerler var. Ben bu alanların dışında arama yapıyorum. Bu nedenle de başımın derde girmesi söz konusu değil. Zaten kendileri alınmasın, ama ben bu bölgeyi Uşak Müze Müdürü’nden daha iyi bilirim. Nereden ne tür eserler çıkar az çok tahmin edebilirim.”

Ahmet Arslan, işini tam bir profesyonel gibi yapıyor. En büyük yardımcısı dedektörü. Uşak ve çevresindeki höyükler, antik yerleşim alanları konusundaki bilgisi, arkeologlara taş çıkartacak düzeyde.

Bulduğu eserlerin hangi döneme ait olduğunu ve üzerlerindeki yazıları anlamak için Latince de öğrenmiş. “Önceleri bulduğum sikkelerin değerini anlamıyordum. Çok para eder deyip yanıldığım eserler oldu. O nedenle Latince öğrendim. Şimdi eserlerin üzerindeki yazıları rahatlıkla okuyorum. Örneğin Antonius’un bir sikkisini bulunca, “Bu 10 bin lira eder” diyorum. Müzeye götürdüğümde de yanılmadığımı anlıyorum” diyor.

Denizli Ağır Ceza Mahkemesi, 1977’de tarihi eser kaçakçılığından 20 ay hapse mahkûm etmiş Ahmet Arslan’ı. Ancak Yargıtay, bu kararı bozmuş ve beraat etmiş. Ahmet Arslan, yöneticilerin bu konulardaki bilgisizliğinden de yakınıyor ve şunları söylüyor:

“Aslında jandarma, polis, tarihi eserden anlamıyor, bu işi bilmiyor. Tarihi eserleri bulan kişilerin birkaç gün içinde müzeye getirmeleri halinde bundan para alabileceğini çok az insan biliyor. Bence bunun propagandası yapılmalı. Örneğin bazı köylüler, buldukları eserleri ‘içeri atarlar’ korkusu ile müzeye getiremiyorlar. Ben onlardan satın alıyorum. Sonra müzeye getirip satıyorum.”

Uşak Müze Müdürü Hüseyin Dinçer de “Bu müzedeki eserlerin neredeyse üçte birini Ahmet Arslan

getirmiştir” diyerek, ilkokul mezunu Latince bilen tarihi eser avcısını doğruluyor. Ahmet Arslan’ın eserlerinin tümünü müzede görmek mümkün değil, çoğu depoda. Sadece bir teşhir salonu bulunan Uşak Müzesi’nde bu eserlerin çoğu ziyaretçilerin gösterimine sunulamıyor. Müzenin büyütülmesi de zor.

Çünkü daha önce Tekel deposu olarak planlandığından, temeli, tek katlı bir binanın özelliklerine göre atılmış.

Ahmet Arslan, geçimini tarihi eser bulup satarak sağlıyor. Peki, tarihi eserleri bulup ortaya çıkarmak, aslında müzelerin, arkeologların görevi değil mi? Yıllarca çeşitli uygarlıklara yataklık etmiş Uşak’ta kazı yapmaya yetkili müzenin 1988 yılı ödeneğinin “sıfır” olduğunu öğrenince, bu sorunun yanıtını vermek güçleşiyor. Ahmet Arslan, “bulduklarına satış yeri” olarak müzeyi seçmiş. Ya başka yolları deneyenler? Ahmet Arslan onlara kızgın, “Aslında böyle bir riske girmeye değmez. Topraklarımızdan çıkan eserleri yurtdışına kaçırmanın vatan hainliğinden farkı yok” diyor.

Uşak ve çevresinde define ve tarihi eser arayan belki binlerce kişi var. Uşak Müzesi’ne bulduğu eseri getirenler ise bir elin parmakları kadar.